

The First Century of Nordic Museology and Museography

Memory and epistemology in the early modern *Kunstkammer*

Nordic Museum Histories, Syddansk Universitet, Odense, 31 January 2018
Mattias Ekman, postdoctoral fellow at the University of Oslo

Alechanda Konssycken aff

1. dte crucifix af gryghamboen.
2. äf. nB crucifix af dito.
3. dte Baläte af gryghamboen som är
måld van Ruyff. handen.
4. Baläten mitt i d. syd. som är
måld van dito handen.
5. dito dta manbyggsd. Baläte, som
är måld af Ruyff handen.

museography: museum methods of classification and display

museology: the science or profession of museum organization and management (Merriam-Webster)

Danmark-Norge til 1645

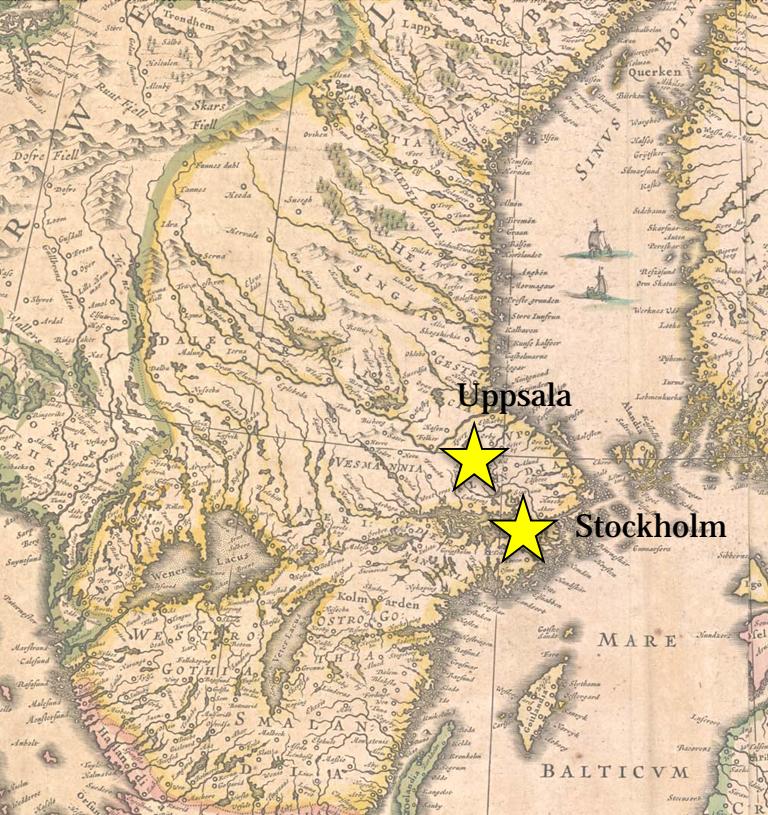

Denmark, until 1645

Gottorf castle at Schleswig

Kiel

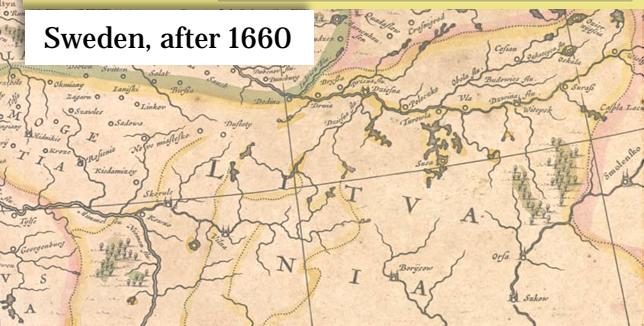

Uppsala

Stockholm

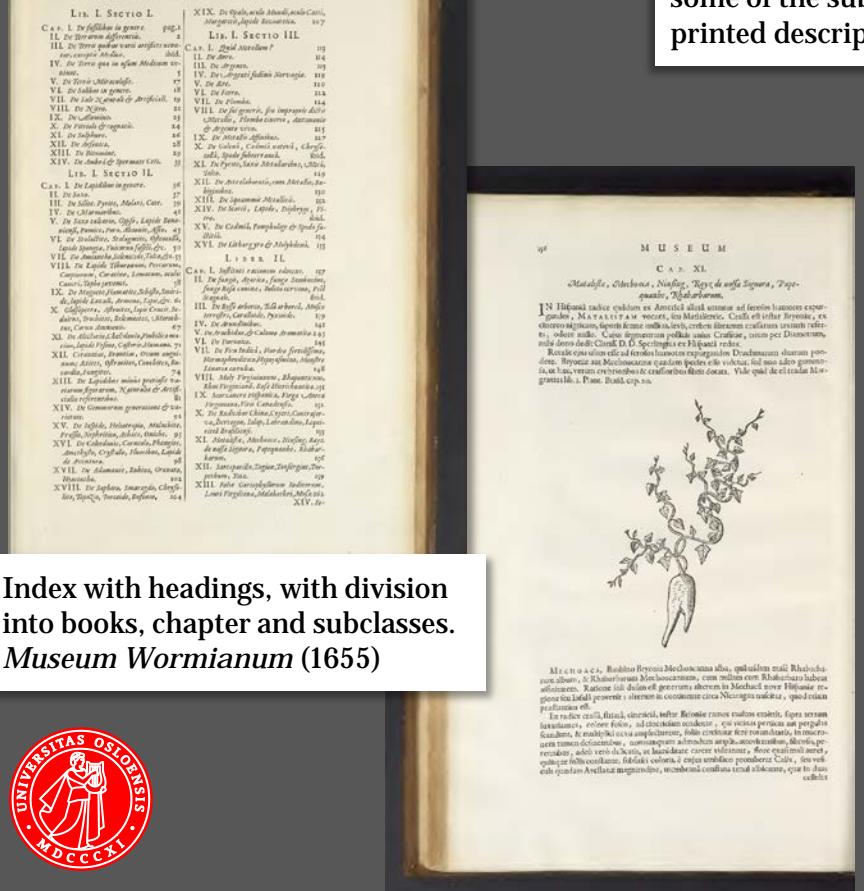
Sweden, after 1660

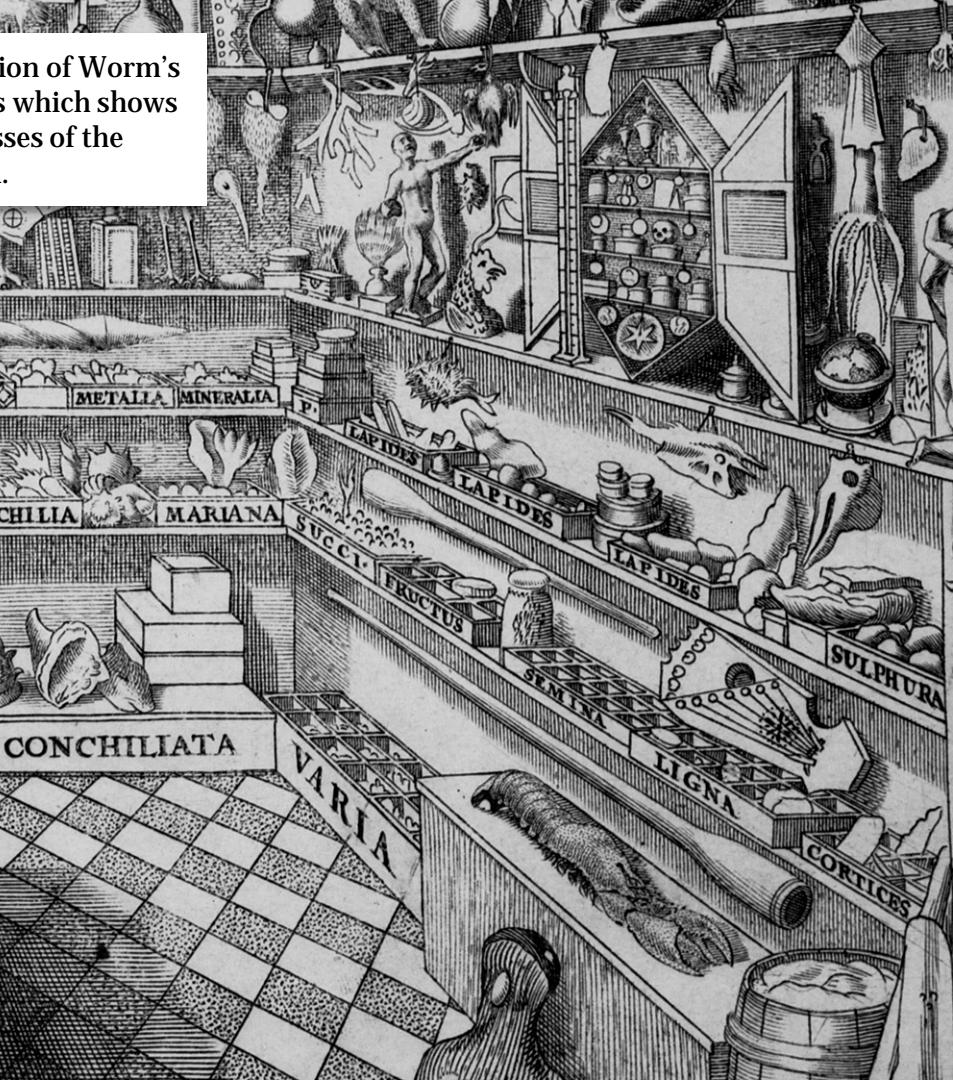
INDEX CAPITVM.

L. I. SECTIO I.	
C. I. De fyllis in terra	102
II. De terra enim differentia.	
III. De terra quae varietate nomine	
IV. De terra qua in opere Medicorum	
V. De Sphaera, Materia.	
VI. De Sphaera et genere.	
VII. De Lato et Generis et Differentiis.	
VIII. De Cervis, Cervina.	
IX. De Cervis, Cervina.	
X. De Piscibus, Crustaceis.	
XI. De Insectorum.	
XII. De Insectorum.	
XIII. De Insectorum.	
XIV. De Insectorum.	
XV. De Insectorum.	
L. I. SECTIO II.	
C. I. De Lapidibus in genere.	
II. De Solidis, Motis, Cite.	
III. De Mineralibus.	
IV. De Mineralibus.	
V. De Solidis, Motis, Lapidibus.	
VI. De Solidis, Motis, Lapidibus.	
VI. De Solidis, Motis, Lapidibus.	
VII. De Solidis, Motis, Lapidibus.	
VIII. De Solidis, Motis, Lapidibus.	
VIII. De Solidis, Motis, Lapidibus.	
VIII. De Solidis, Motis, Lapidibus.	
VIII. De Solidis, Motis, Lapidibus.	
L. I. SECTIO III.	
C. I. De solidis, Motis, L.	103
II. De solidis, Motis, L.	104
III. De solidis, Motis, L.	105
IV. De solidis, Motis, L.	106
V. De solidis, Motis, L.	107
VI. De solidis, Motis, L.	108
VII. De solidis, Motis, L.	109
VIII. De solidis, Motis, L.	110
VIII. De solidis, Motis, L.	111
VIII. De solidis, Motis, L.	112
VIII. De solidis, Motis, L.	113
VIII. De solidis, Motis, L.	114
VIII. De solidis, Motis, L.	115
VIII. De solidis, Motis, L.	116
VIII. De solidis, Motis, L.	117
VIII. De solidis, Motis, L.	118
VIII. De solidis, Motis, L.	119
VIII. De solidis, Motis, L.	120
VIII. De solidis, Motis, L.	121
VIII. De solidis, Motis, L.	122
VIII. De solidis, Motis, L.	123
VIII. De solidis, Motis, L.	124
VIII. De solidis, Motis, L.	125
VIII. De solidis, Motis, L.	126
VIII. De solidis, Motis, L.	127
VIII. De solidis, Motis, L.	128
VIII. De solidis, Motis, L.	129
VIII. De solidis, Motis, L.	130
VIII. De solidis, Motis, L.	131
VIII. De solidis, Motis, L.	132
VIII. De solidis, Motis, L.	133
VIII. De solidis, Motis, L.	134
VIII. De solidis, Motis, L.	135
VIII. De solidis, Motis, L.	136
VIII. De solidis, Motis, L.	137
VIII. De solidis, Motis, L.	138
VIII. De solidis, Motis, L.	139
VIII. De solidis, Motis, L.	140
VIII. De solidis, Motis, L.	141
VIII. De solidis, Motis, L.	142
VIII. De solidis, Motis, L.	143
VIII. De solidis, Motis, L.	144
VIII. De solidis, Motis, L.	145
VIII. De solidis, Motis, L.	146
VIII. De solidis, Motis, L.	147
VIII. De solidis, Motis, L.	148
VIII. De solidis, Motis, L.	149
VIII. De solidis, Motis, L.	150
VIII. De solidis, Motis, L.	151
VIII. De solidis, Motis, L.	152
VIII. De solidis, Motis, L.	153
VIII. De solidis, Motis, L.	154
VIII. De solidis, Motis, L.	155
VIII. De solidis, Motis, L.	156
VIII. De solidis, Motis, L.	157
VIII. De solidis, Motis, L.	158
VIII. De solidis, Motis, L.	159
VIII. De solidis, Motis, L.	160
VIII. De solidis, Motis, L.	161
VIII. De solidis, Motis, L.	162
VIII. De solidis, Motis, L.	163
VIII. De solidis, Motis, L.	164
VIII. De solidis, Motis, L.	165
VIII. De solidis, Motis, L.	166
VIII. De solidis, Motis, L.	167
VIII. De solidis, Motis, L.	168
VIII. De solidis, Motis, L.	169
VIII. De solidis, Motis, L.	170
VIII. De solidis, Motis, L.	171
VIII. De solidis, Motis, L.	172
VIII. De solidis, Motis, L.	173
VIII. De solidis, Motis, L.	174
VIII. De solidis, Motis, L.	175
VIII. De solidis, Motis, L.	176
VIII. De solidis, Motis, L.	177
VIII. De solidis, Motis, L.	178
VIII. De solidis, Motis, L.	179
VIII. De solidis, Motis, L.	180
VIII. De solidis, Motis, L.	181
VIII. De solidis, Motis, L.	182
VIII. De solidis, Motis, L.	183
VIII. De solidis, Motis, L.	184
VIII. De solidis, Motis, L.	185

Index with headings, with division into books, chapter and subclasses.
Museum Wormianum (1655)

Detail of the depiction of Worm's chamber, of rarities which shows some of the subclasses of the printed description.

Comparable collections: turning tools etc., chirurgical instruments, canons, tools for fireworks.

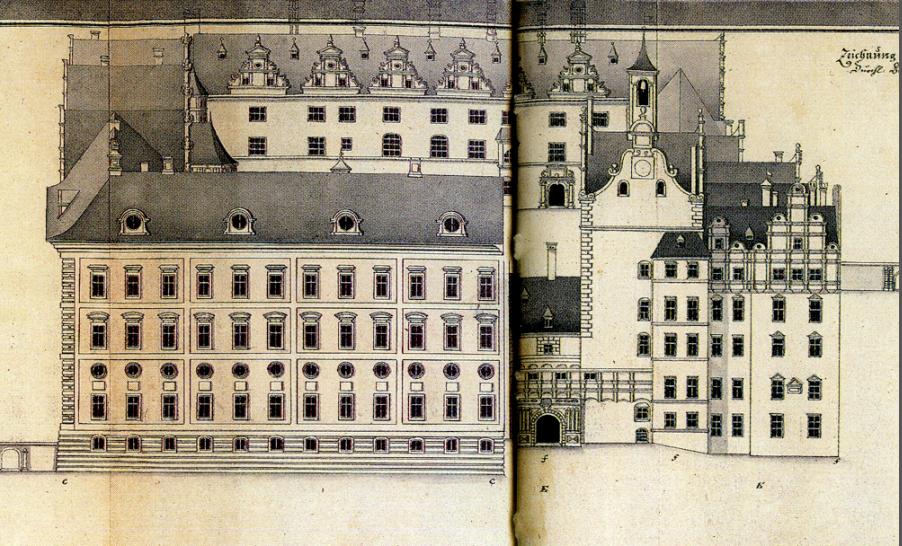

Comparison: cabinet for minerals and fossils.
Franckesche Stiftung

Johann Daniel Major: examples of labels and storage boxes

Gottorf castle,
Schlesvig. 1699

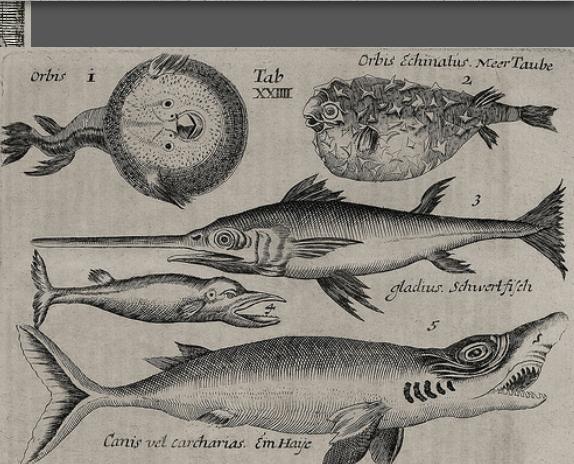
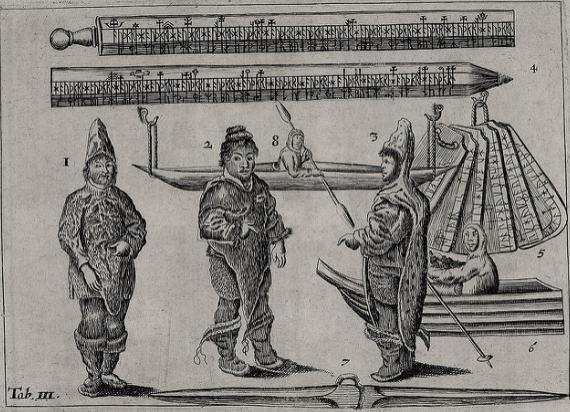
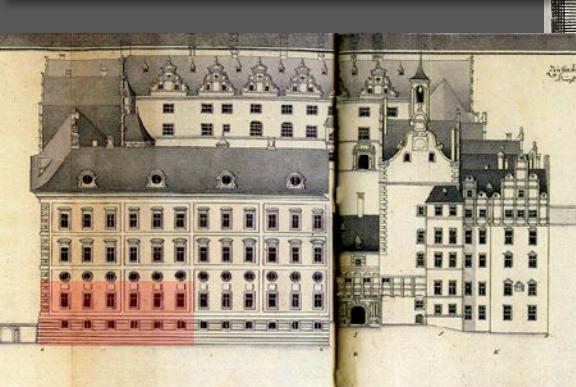

Model of the castle Tre Kronor,
Stockholm. 1660

Model of the Copenhagen
castle 1611?

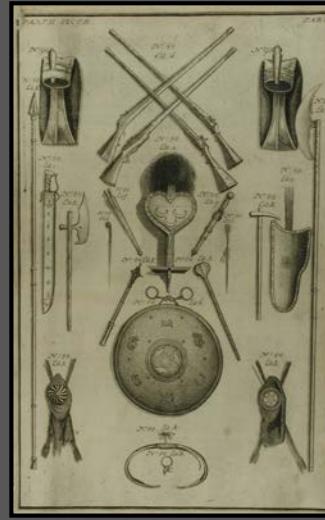

The Kunstkammer and some of its collections.
Adam Olearius, *Die Gottorische Kunstkammer*
(1666, 2 utg. 1674)

Copenhagen castle.
Reconstruction of two
chambers

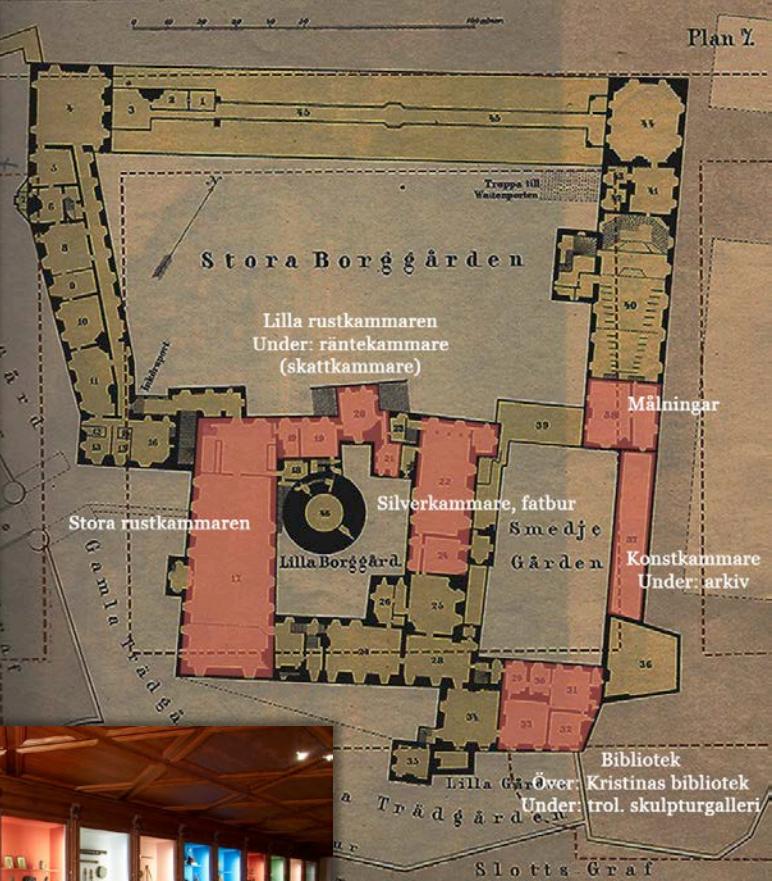

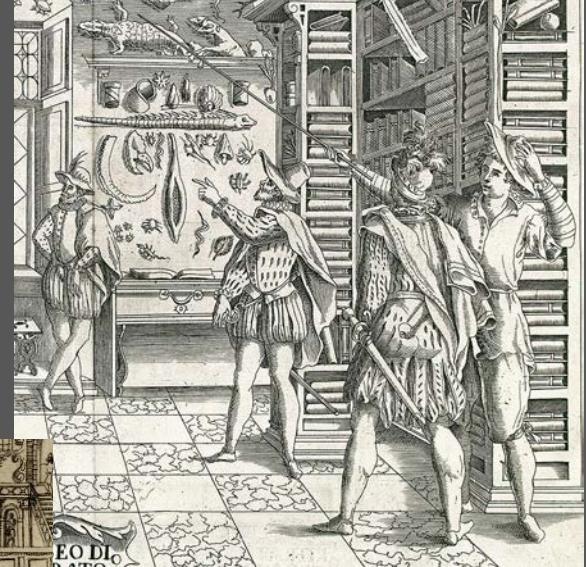
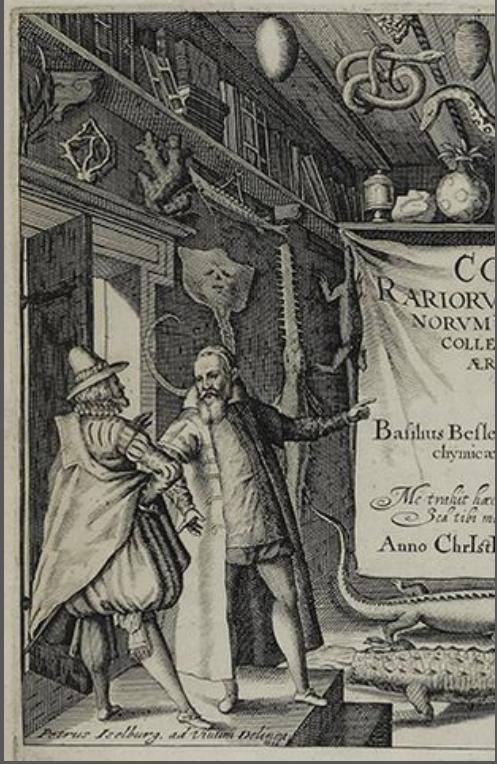
Kunstkammer- and library building, 1673. Pages from *Museum Regium* (1696) and a reconstructed plan of the *Kunstkammer*.

The castle Tre Kronor under Christina. Rooms with collections. My reconstruction. Below: Ambras cabinets

Acts in *Kunstkammern*

- Asking questions
- Selecting and ordering
- Memorising

2. Minnesregler, nedskrifna af Schering Rosenhane
förf hans utländska resa¹.
Synopsis Observandorum in intineribus.

	moribus Legibus Facie cuiusque urbis Forma Reip. Principibus viris Præcipuis familijs Bellis, casibus, rebus gestis. Ratione vectigalium Importandis vel exportandis. custodia Regionis.
Peregrinatio debet referri ad informan- dum	Audiendo præstantissimos et doctissimos passim viros. Loca celebria: culta: Vetera: Insigni aliqua pugna, clade, casu, aut viri celebris na- tivitate aut inhabitatione nobilitata: Colonias veteres: Templa: Arcus: Theatra.
2. Scientiam quam au- gebunt tum Videndo et Inspicendo	

1) At du frågar grant efter culturen på de gräs här ej finns i min *horto Botanico*. 2) Hvilka äro *annui* och hvilka *perennes*.

3) Hvilka kunna mogna sit frö i Holland. 4) Hvilka af dem vilja wåt eller torr jord. 5) Hvilka vilja stå högt eller lågt, det är på bänkar eller sanka rum. 6) Hvilka wilja hafva sand-
agtig, leragtig eller svartmöllejord. 7) H-

¹ Ur Sch. Rosenhanes egenhändiga dagboksanteckningar 162
ex Svecia in Angliam corunq[ue] que in itinere passim accidebant aliqualis et
summaria descriptio." X 351. U. U. B.

< Olaus Rudbeck's questions
Stobaeus, Kilian, Method for a research expedition >

5 dee som jueunditatis gratia äro, såsom Nymphaea, ther publica convivia och solenniteter hållas uthi, huru dee stälte och frikkallade äro, Theatra och exicotiamiae[?] eller känstkambrar, ther rariteeter finns.

Och vidare.

Jean Rosenhane, 'Instruction hwareffter man på en reessa nytteligen kan observera dee sacker, som nödigst äre at ackta', 1629.

138

ARVID HJ. UGGLA

Methodus Nobilissimis Juvenib[us] Physices et Medicinæ studiosis soler-
tissimis et impigerrimis, discipulis dilectissimis, *Iter per Sciam curiosum Historie*
nat[ur]alis et patriæ ornandæ et perficiende gratia strenue suscepturis præscripta
mense Mayo 1729 a Kiliano Stobæo M: D. et Phil. nat: ut et Experim: Prof.
extraord.

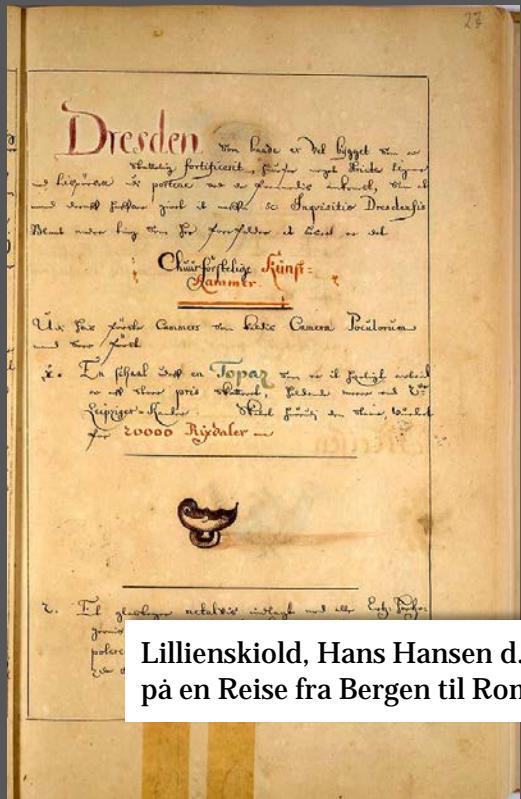
Com[m]unicavit D[ominus] S: Th: Doct. Celsi[us].

I^{mo} Plantæ cujuscunq[ue] loci d ligenter sunt investigandæ, conservandæ et
sub nomine probato annotandæ, imprimis vero illæ, qvæ eidem loco sunt pro-
priæ aut saltem copiosi[us] ibi crescunt.

II^{do} Nec omittenda herbar[um] lascivientium et lignor[um] fructuumq[ue]
monstrosor[um] attenta indaga[t]io. Huc pertinet crux lignea sponte naturæ
facta, vulgo Mar-for[s] qvod contra incubos ex mente muliercular[um] vires egre-
gias possideat. Hysteroxyla s: noduli lignei miro gyror[um] artificio a Naturâ
ornati et q[u]alsi caelati etc.

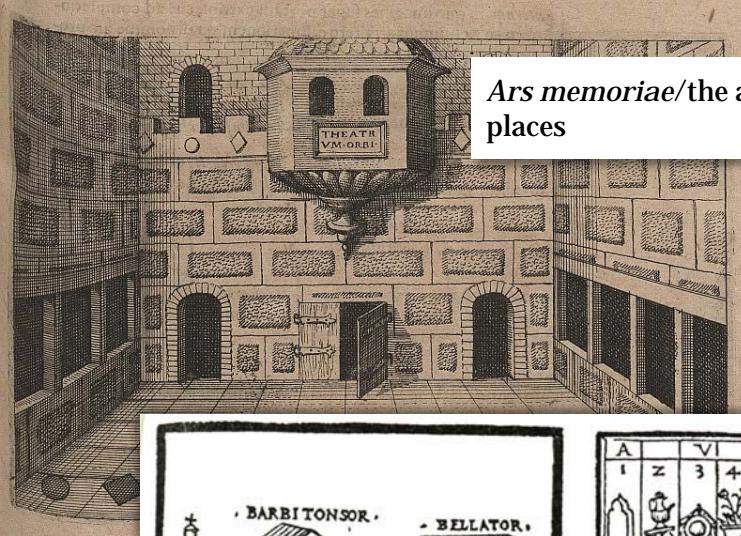
examen instituendum est plantar[um] parasitica-
m] variar[um], verbi gratia, Sorbi aucupariæ para-
si, cuscutæ, Epithymi etc. verum [etiam] imper-
foratum, ..., gorum[que] specierum etc.

IV. Plantarum locus natalis, non tantum com[m]junior a vicino sc: oppido
aut pago denominat[us]; verum [etiam] magis propri[us] et na[tur]alis, an sc:
montana, umbrosa, aquatica, sulcata, ..., aut campestris, locis ut plurimum

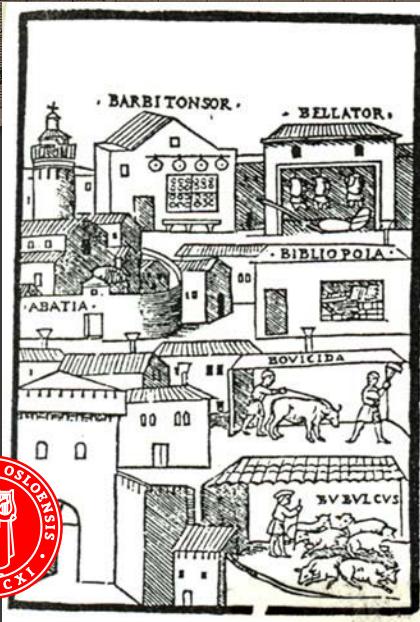

Lillienskiold, Hans Hansen d.y. (Johannes), 'Journal ført
på en Reise fra Bergen til Rom 1668–1670'

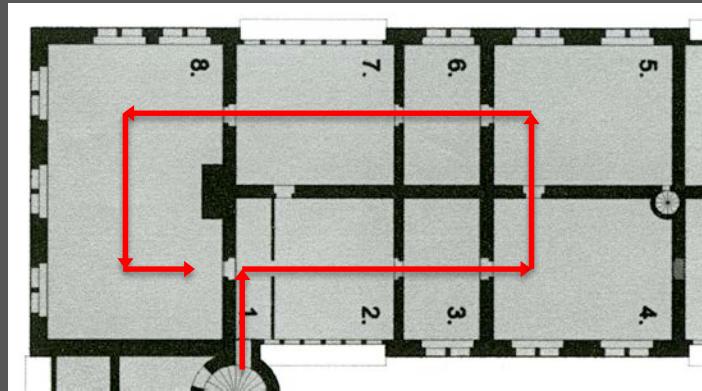
Raritet uaf sager som	Pretieuse	Inventieuse	Natur foranderlige.
Agath: billede.	Augusti: Kunstig udskærne och rindhorn.	Monstra.	
Agath: drage.	Aanthomaton af stoff om Christi fusione.	Barn schnuren af moders lif Nürnberg.	
Antipendiun Cosmi et vot die Iyobus med stora afforval.	185 Ansigter i et rom hylle besteue.	Barn som en Satyr med horn og bukkehædder. Mantua.	
Aposternis tal af vell for li 20 & 90 tt.	Eolipila et probere Væ- cuum offer Gaudiis inven- tion.	Barn med 2 hoveder . M.	
Akkatafle et guld et vell	Bartholdi vars invention ke pistol.	Barn af 3 . Dhaaren af moders eft af fingerne blom egel. R.	
Begerit et guld som Herodes Lunge, et diam øre	Beewogn af van subtil et kile af en loppe om kæ luskbrugere. Dr.	Barn med 2 hoveder et 100 der. Napoli.	
Bicyc et Giddel præs Christianum: Sælen, Læderen var af guld.	Bogstol efter Christi 2. et Lid.	Barn med 2 dyrehoveder med armes. Napoli.	
Bord indslag, tagen et 2000 Kroner.	Brandspiegel af	2 Børn af et corpus. Man tua.	
1 af Jaspis Rørlig ar et.	Brandspiegel et antiques ju s mit.	2 Hvo Børn sammenligges	
1 af Jaspis om med rørlig mælt for 1000 kroner hæ	Creaturer som gild af et vell et vende om papeg: giøge.	Gebetbuch med Salmen og soft Flor: (Gresunge d et Gader. Botan: Jane med menische fedder. Nürnberg.	
Bord offer jyngstigheds mælt med plakette omkring for 200 000 Et Lægen et Magister li et 30 dan eller travallerit.	Cupido som gild af et et cyklus en pil.	Hare med 3 fedder li Boz logna.	
Bord af ildslukerne Syres li.	Panticas Ferrone li Mai Kule med 2 Rotuerder li		
Bord af Drækk li Floran.			
Bretspil af Agath.			
Brotvæl af Polynes.			

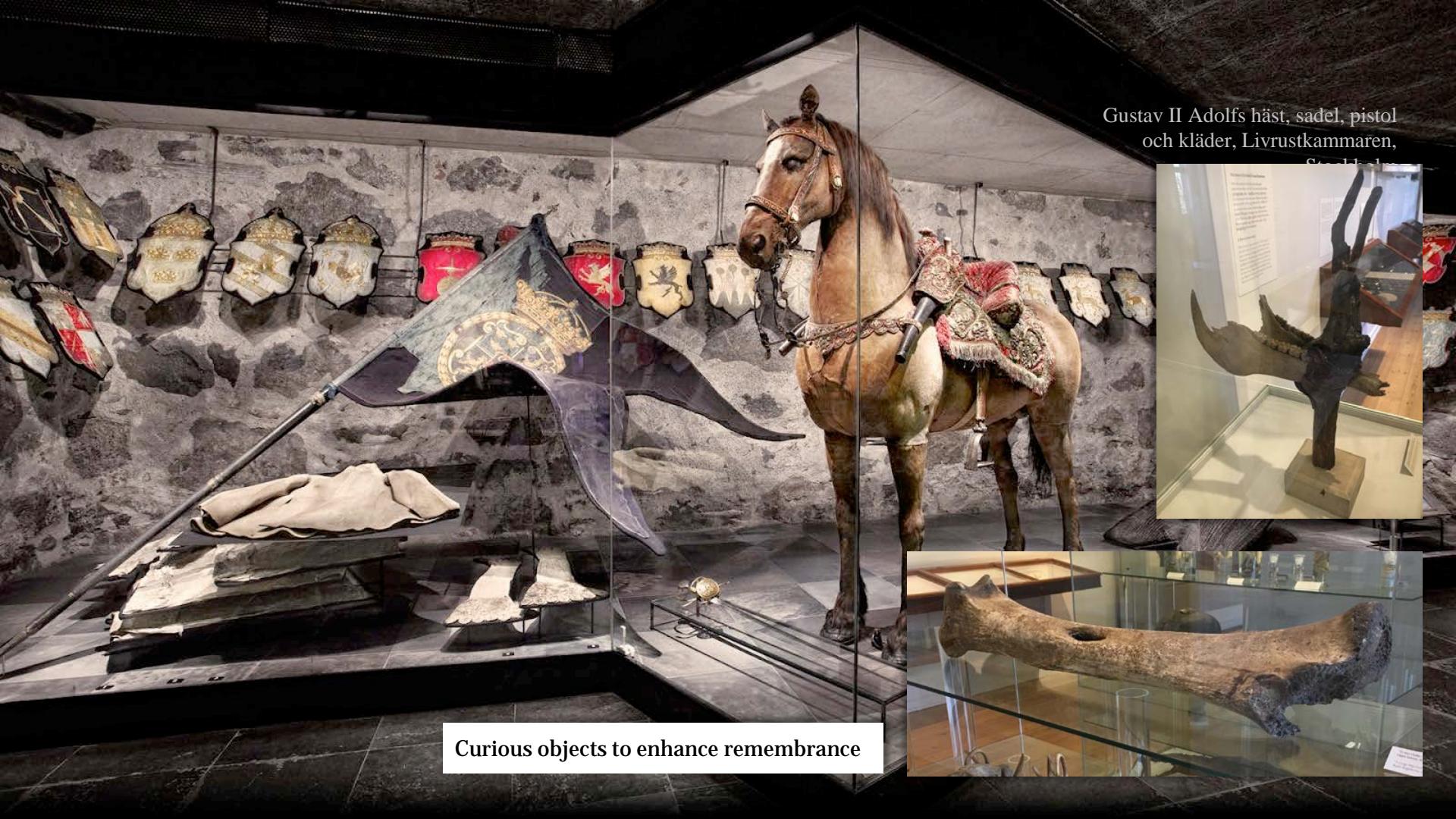
Ars memoriae/the art of memory: architecture as systems of places

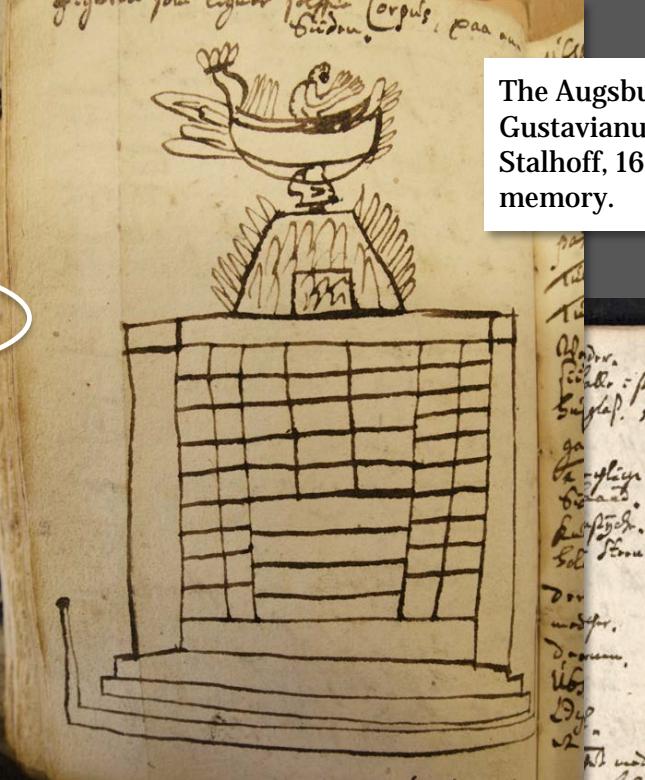
The art of memory in the *Kunstkammer* in Dresden:
Moving from 1 to 8=moving through the classification

Gustav II Adolfs häst, sadel, pistol
och kläder, Livrustkammaren,
Stockholm

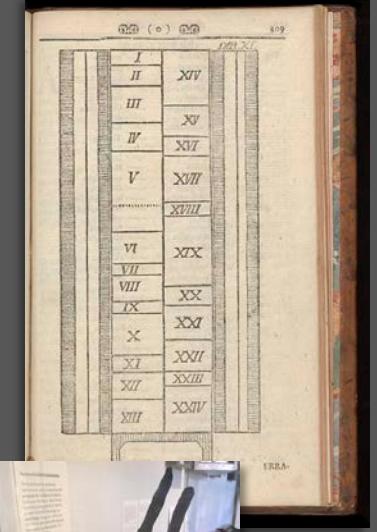

Curious objects to enhance remembrance

The Augsburg *Kunstschränke*, today in Museum Gustavianum, Uppsala. The diary of Gerhard Stalhoff, 1660: sketch and list of contents from memory.

50.	Tu vändan logiell med glas.	
51.	Tu Bildor som dandider of en som scoldar.	
52.	Tu Brumfors skedor.	
53.	Tu Träsk med 2 lapp.	
54.	Groder, öglor, blänger aff Blg.	
		55.
		56.
		57.
		58.
		59.
		60.
		61.
		62.
		63.
		64.
		65.
		66.
		67.
		68.
		69.
		70.
		71.
		72.
		73.
		74.
		75.
		76.
		77.
		78.
		79.
		80.
		81.
		82.
		83.
		84.
		85.
		86.
		87.
		88.
		89.
		90.
		91.
		92.
		93.
		94.
		95.

Methodus Nobilissimis Juvenib[us] Physices et Medicinae studiis et impigerimis, discipulis dilectissimis, Iter per Scaniam curios[naturjalis] et patria ornanda et perficiende gratia strenu suspectum mense Mayo 1729 a Kihano Stobeo M: D: et Phil. nat: ut et Exj extraord.

Com[m]unicavit D[ominus] S: Th: Doct. Celsi[us].

I^{mo} Planta cujuscunq[ue] loci diligenter sunt investigandæ, consub nomine probato annotandæ, imprimis vero illæ, qvæ eidem loco præs aut saltæ copiosi[us] ibi crescunt.

II^{do} Nec omittenda herbar[um] lascivientium et lignor[um] monstruosor[um] attenta indaga[ti]o. Huc pertinet crux lignea specifica, vulgo Martoris quod contra incubos ex mente muliercular[um] gias possidat. Hysteroxyla s: noduli lignei miro gyror[um] artifici ornati et q[ual]iasi calati etc.

III° Adecuratum qvoq[ue] examen instituendum est plantar[um] r[um], non tantum perfectar[um] variar[um], verbi gratia, Sorbi aucusticæ, vulgo flagrūn[ut], Visci, cuscuteæ, Epithymi etc. verum [et] factorum egr: Muscor[um] fungorum[que] specierum etc.

IV. Plantarum locus natalis, non tantum com[m]uniora a vicino aut pago denominat[us]; verum [etia]m magis propri[us] et naturæ, eundem admodum, eam in cultu vel aut conseruac[i]on loco

Raritet ulaf	Naturfrämderige.
Raritet ulaf	Naturfrämderige.
Rariteten af vildt en Christi fiske.	Barn s. en salig med god
Les Anfægter af en Riff hængt.	Barn s. en højdeflder. Mand.
Begit af et barn med en stor tæbe, en hvid ærte.	Barn af 3. Mann med
Barn af vildt paa Choklad.	Mand s. af højde over
Yderst, hængt over af guld.	Ud.
Barn af vildt hængt over.	Barn s. af højdeflder.
Barn af dyre hængt over.	Barn af 2. Mann med
Barn af hængt over.	Mand s. af højde over
Barn af dyre hængt over.	Ud.
Barn af dyre hængt over.	Barn s. af højdeflder.
Barn af dyre hængt over.	Barn af 2. Mann med
Barn af dyre hængt over.	Mand s. af højde over
Barn af dyre hængt over.	Ud.
Barn af dyre hængt over.	Barn s. af højdeflder.
Barn af dyre hængt over.	Barn af 2. Mann med
Barn af dyre hængt over.	Mand s. af højde over
Barn af dyre hængt over.	Ud.
Barn af dyre hængt over.	Barn s. af højdeflder.
Barn af dyre hængt over.	Barn af 2. Mann med
Barn af dyre hængt over.	Mand s. af højde over
Barn af dyre hængt over.	Ud.
Barn af dyre hængt over.	Barn s. af højdeflder.
Barn af dyre hængt over.	Barn af 2. Mann med
Barn af dyre hængt over.	Mand s. af højde over
Barn af dyre hængt over.	Ud.

